

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Julkisen hallinnon tietopolitiikan ja digitalisaation lainsäädäntöasiat - Tilannekatsaus

Toukokuu 2019
Sami Kivivasara

JulkiCT-osasto

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta	Miten laki vaikuttaa?	Aikataulu
Lailla toimeenpannaan direktiivin julkisen sektorin elinten verkkosivujen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta. Lisäksi laissa säädetään tietyistä digitaalisten palveluiden tarjoamiseen liittyvistä velvoitteista.	Suomeen perustetaan saavutettavuuden valvontatoiminto osaksi Etelä-Suomen aluehallintovirastoa. Saavutettavuusvaatimusten soveltamisalaan kuuluvat digitaaliset palvelut tulee tehdä saavutettavaksi siirtymäajan kuluessa.	Laki 306/2019 Laki tuli voimaan 1.4.2019 Saavutettavuusvaatimusten osalta alkaa porrastetusti 23.9.2019 alkaen ja digitaalisten palveluiden tarjoamiseen liittyvien velvoitteiden osalta 6 kk:n kuluttua lain voimaantulosta.

Tiedonhallintalaki	Miten laki vaikuttaa?	Aikataulu
Laki olisi tiedonhallintaa koskeva yleislaki. Lailla varmistettaisiin viranomaisten tietoaaineistojen yhdenmukainen hallinta ja tietoturvallinen käsittely julkisuusperiaatteen toteuttamiseksi. Uudella lailla pystytään huomioimaan nykyistä paremmin tietoteknisen kehityksen myötä tapahtuneita ja tulevaisuudessa tapahtuvia muutoksia tiedonhallinnassa.	Tiedonhallintalailla edistetään tietojen monipuolista, sujuvaa ja turvallista hyödyntämistä julkisissa palveluissa. Lisäksi tehostetaan tietojärjestelmien yhteentoimivuutta vastuuttamalla viranomaiset järjestämään tietojenvaihto tietojärjestelmien välillä yhteentoimivalla tavalla.	Eduskunta hyväksynyt lain 18.3.2019 Lakia ei ole vielä vahvistettu Voimaantulo suunniteltu 1.1.2020

Digi- ja väestötietovirastoa koskeva lainsäädäntö	Miten laki vaikuttaa?	Aikataulu
Toiminnallinen organisaatiomuutos, jossa VRK:n, maistraattien ja Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön tehtävät yhdistettäisiin uudeksi kokonaisuudeksi nykyiseen VRK:een. Viraston nimi muutettaisiin Digi- ja väestötietovirastoksi. Myös tietojen käsittelyä koskevia muutoksia ja yksittäisiä muita muutoksia. Kaksi erillistä HE:tä.	Tavoitteena valtakunnallisesti toimivaltainen viranomainen, joka kykenee toiminnan asiakaslähtöiseen kehittämiseen ja digitalisointiin nopealla aikajänteellä. Tavoitteena myös selkeämpi tietojen käsittelyn sääntely.	Laki 304/2019 Digi- ja väestötietovirastosta Voimaan 1.1.2020 HE 255/2018, ns. liitelakipaketti raukesi → Annetaan elokuussa uudestaan.

Verkkolaskudirektiivi	Miten laki vaikuttaa?	Aikataulu
EU:n antama direktiivi sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa (verkkolaskudirektiivi) velvoittaa hankintayksiköitä vastaanottamaan uuden eurooppalaisen laskustandardin mukaisia laskuja.	Verkkolaskudirektiivi pannaan kansallisesti täytäntöön uudella lailla hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta. Hankintayksiköiden sähköisten laskujen vastaanotto-velvollisuuden lisäksi säädetään hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien oikeudesta saada pyynnöstä sähköinen lasku toiselta hankintayksiköltä tai elinkeinonharjoittajalta	Laki hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta, 241/2019 Laki tuli voimaan 1.4.2019

Mobiilin viranomaisradioverkko- toiminnan lainsäädännön muutokset	Miten laki vaikuttaa?	Aikataulu
Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014, SVPL) ja julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain muutokset (10/2015) Mobiilin viranomaisverkkotoiminnan uudistaminen	Nykyisen viranomaisradioverkko Virven korvaaminen uudeksi laajakaistaratkaisuksi. Tuve-laki muutetaan siten, että nykyinen VIRVE ja uusi laajakaistaratkaisu ovat tuve-palveluja.	Lait tulleet voimaan 1.2.2019 Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta Laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnan muuttamisesta

Sähköisen asioinnin tukipalvelulain muutokset 571/2016	Miten laki vaikuttaa?	Aikataulu
Hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (KaPA-laki, 571/2016) muuttaminen Julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007) pieni muutos, jolla mahdollistetaan muussa laissa säädettyjen tehtävien (esim. valtuutusten toimipisteasiointin) hoitaminen yhteispalvelussa.	Sähköisessä palvelussa tapahtuvan rekisteröinnin lisäksi valtuutuksia voisi rekisteröidä myös VRK:n toimipisteessä, yhteispalvelussa sekä asiointivaltuuspalvelun käyttäjäorganisaation toimipisteessä. Verkkomaksamisen kokoamis- ja hallinnointipalvelun, asiointivaltuuspalvelun sekä tunnistuspalvelun käytöstä voidaan laskuttaa käyttäjäorganisaatioita. Asiointivaltuuspalvelun käyttövelvollisuus.	HE uudestaan lausunnoilla Annetaan eduskunnalle 9/2019

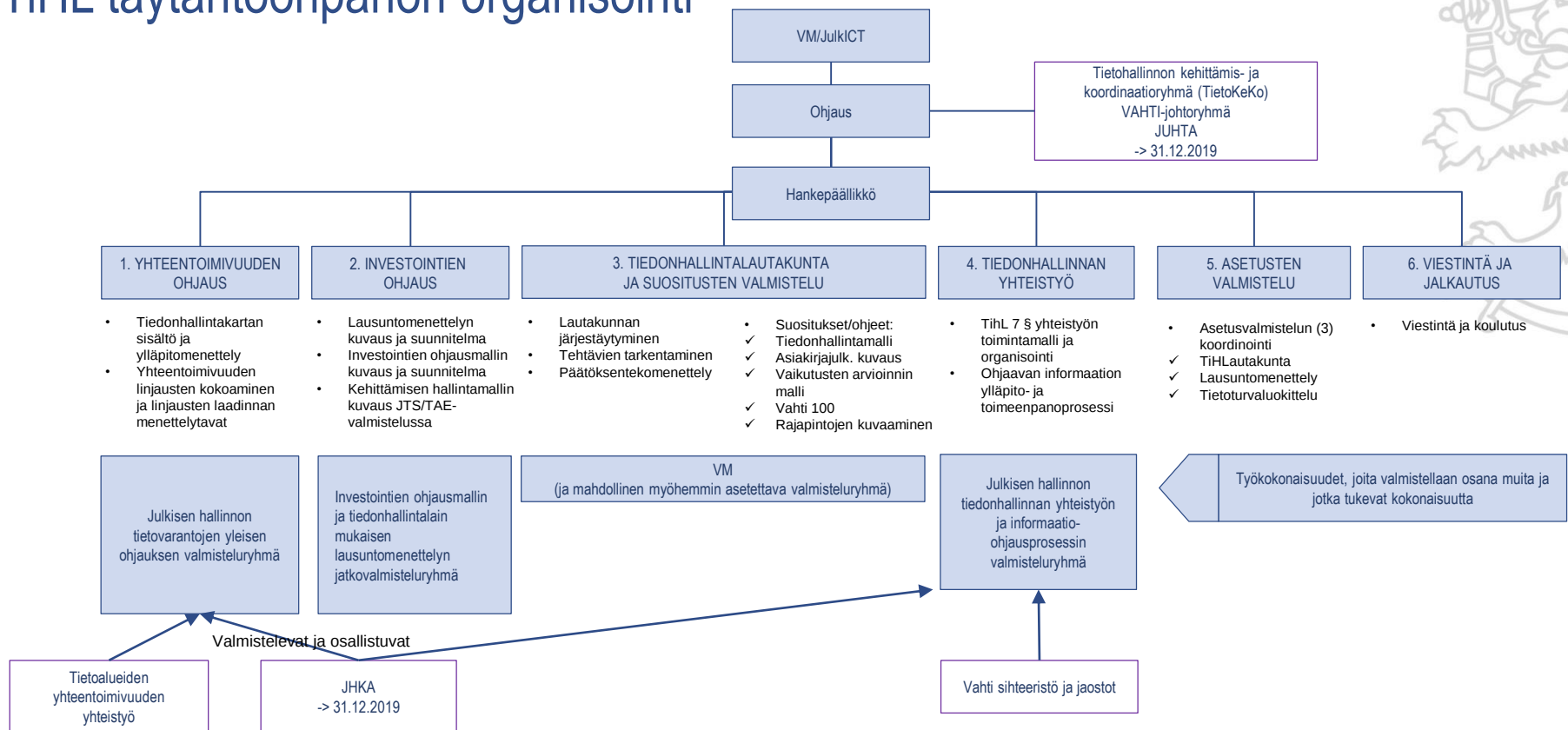
Tiedonhallintalain täytäntöönpano

Lainsäädännön tilanne

- **Eduskunta hyväksyi 18.3.2019** hallituksen esityksen julkisen hallinnon tiedonhallintalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 284/2018 vp)
- Tasavallan presidentti ei ole vielä vahvistanut lakia, sillä eduskunnan vastaus ei ole vielä saapunut valtioneuvostolle.
- Lain vahvistuksen yhteydessä päätetään lain voimaantuloaika
→ Tarkoitus on esittää **voimaantuloajankohdaksi 1.1.2020.**
- HaVM 38/2018 vp
- PeVL 73/2018 vp

TiHL täytäntöönpanon organisointi

Lain toimeenpanoa tukevat suositukset soveltajille

- Tiedonhallintalaissa säädettyjen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja vaatimusten toteuttamista edistäviä suosituksia
- Täytäntöönpanon valmistelussa tunnistettuja kohteita:
 - Tiedonhallintamalli (5 §)
 - Kuvaus asiakirjajulkisuuden toteuttamiseksi (28 §)
 - Tiedonhallintaan kohdistuvien muutosten vaikutusten arvioinnin malli (5 §)
 - Sähköinen tiedonantotapa (tekniset rajapinnat 22 §)
 - Tietoturvallisuus (4 luku)
- Tiedonhallinnan suunnittelun ja tähän liittyvien kuvausten osalta keskeistä on, miten informaatio muodostetaan olemassa olevista kuvauksista ja miten kokonaisuutta tiedonhallintayksiköissä hallitaan toiminnan muutoksissa
- Suositukset antaa perustettava Tiedonhallintalautakunta vuoden 2020 alussa

Mistä löytyy lisätietoa?

Tiedonhallintalain täytäntöönpanosta viestitään VM:n verkkosivuilla: <http://vm.fi/tiedonhallintalain-taytantonpano>

Sivulle kootaan ajankohtaista tietoa tiedonhallintalain täytäntöönpanoon liittyen ja julkaistaan mm. tulevien webinaarien ajankohdat. Myös linkit menneiden webinaarien tallenteisiin lisätään sivulle.

UKK

Digipalvelulaki

Sääntely viranomaisten digipalveluissa

DIGITAALISTEN PALVELUJEN
SUUNNITTELUVAATIMUKSET: tietoturvaluvarius,
tietosuoja, löydettävyys, helppokäyttöisyys

YHTEENSOPIVUUDEN VARMISTAMINEN:
yleisesti käytetyt ohjelmistot ja
tietoliikenneyhteydet

Digitaalisten palvelujen saatavuuden varmistaminen ja käyttökatkot

Viranomaisen velvollisuus
tarjota mahdollisuus asiakirjojen
toimittamiseen sähköisesti

Viranomaisen velvollisuus
tarjota mahdollisuus saada
asiakirja sähköisessä muodossa

Velvollisuus tiedottaa
palveluista ja käytön tuen
mahdollisuudesta

Viranomaisen mahdollisuus rajoittaa väliaikaisesti palvelun käyttöä
palvelun kehittämiseksi tai testaamiseksi käyttäjäryhmän tai alueen perusteella

Palvelun käyttäjän tunnistamisen edellytykset

Vahvan sähköisen tunnistamisen käyttö viranomaisen
digitaalisissa palveluissa

Säännöksiä sovelletaan, lain luku 2 soveltamisala

- valtion viranomaisiin
- valtion liikelaitoksiin
- kunnallisiin viranomaisiin (ml. kunnallisiin liikelaitoksiin)
- eduskunnan virastoihin
- tasavallan presidentin kansliaan
- itsenäisiin julkisoikeudellisiin laitoksiin.
- yliopistolain (558/2009) 1§:ssä tarkoitettuihin yliopistoihin
- ammattikorkeakoululaissa (932/2014) säädettyihin ammattikorkeakouluihin
- ortodoksiseen kirkkoon sekä niiden seurakuntiin
- muuhun julkista hallintotehtävää hoitavaan organisaatioon siltä osin kuin sen tarjoama yleisölle tarkoitettu digitaalinen palvelu liittyy tehtävän hoitamiseen.

Lue lisää: <https://vm.fi/velvollisuus-tarjota-digipalveluja>

Saavutettavuusvaatimusten siirtymäajat

Siirtymäaikoja koskeviin säännöksiin liittyy yksityiskohtia, joita kaikkia ei ole huomioitu tässä kaaviossa.

23.9.2018 jälkeen
julkaistut julkisen
sektorin verkkosivustot

*23.9.2019 jälkeen julkaistut julkisen
sektorin intranetit silloin, kun ne
uudistetaan täysin tai kun hankitaan
kokonaan uusi intranet*

Vesi- ja energiahuollon,
liikenne-, posti-, vakuutus- ja
pankkialan verkkosivustot

23.9.2019

23.9.2020

1.1.2021

23.6.2021

- Ennen 23.9.2018 julkaistut julkisen sektorin verkkosivut
- Verkkosivuilla olevat tallennetut videot ja äänitiedostot

Mobiilisovellukset

- Tiedostot (esim. word- ja pdf-tiedostot) noudattavat kaavion siirtymäaikoja, jos ne on julkaistu 23.9.2018 jälkeen.
- Ennen 23.9.2018 julkaistuja tiedostoja ei tarvitse tehdä saavutettavuusvaatimusten mukaisiksi, paitsi jos niitä tarvitaan asiointiin.

Sähköisen asioinnin tukipalvelulain muutokset (Suomi.fi)

Lausuntokierros

- 17.5. – 20.6.2019
- Muutokset edelliseen lausuntokierrokseen verrattuna:
 - uutena ulkomaalaisen tunnistuspalvelu
 - eIDAS sopivuus luonnollisen henkilön tunnistuspalveluun (suomi.fi tunnistus)
 - toimipisteasiointia selkeyttämään
 - asiointivaltuuspalvelun käyttövelvoitteen rajaaminen perusrekisteripohjaiseen valtuutukseen

Ehdotetut muutokset

- Valtuutusten ja muiden tahdonilmaisujen rekisteröinnin sekä heikon (ulkomaalaisen) tunnistamisen välineiden
 - hakeminen sähköisen palvelun lisäksi myös toimipisteessä
 - peruuttaminen
- VRK voi antaa rekisteröinnissä avustan tehtävän asiointivaltuuspalvelun käyttäjäorganisaatiolle ja yhteispalveluun
 - valtuutuksen rekisteröintiä ja e.m. tunnistusvälineen myöntämistä tai peruuttamista koskevan hakemuksen vastaanotto
- Asiointivaltuuspalvelun perusrekisteritiedon käyttövelvollisuus
 - ei käyttövelvollisuutta valtuutuksiin tai muihin tahdonilmaisuihin

Ehdotetut muutokset

- eIDAS-asetuksen tunnistusmenetelmien vastavuoroisen tunnustamisen piiriin kuuluvat tunnistusmenetelmät osaksi suomi.fi-tunnistuspalvelua
- Tietosuoja
 - Yleisen tietosuoja-asetuksen 18 art mukaisen rajoitusoikeuden poissulkeminen
 - Avustavan tehtävän hoitamisesta johtuvat muutokset
- Verkkomaksamisen palvelun maksullisuus (julkisoikeudellinen suorite) käyttäjäorganisaatiolle (voimaan 1.1.2020)
 - mahdollisuus periä maksuja myös tunnistuspalveluista (myös heikko tunnistaminen) ja asiointivaltuuspalvelun käytöstä

Tulossa olevaa

Tulevaa

- Hallitusohjelmasta mahdollisesti tulevat ??:
 - Tekoälyajan lainsäädäntö
 - OmaData
 - Digin ensisijaisuuden edistäminen edelleen – kansalaiset ja yritykset
 - Tiedon hyödyntämisen edistäminen edelleen (julkisuus- ja arkistolainsäädäntö)
- PSI (Open Data) direktiivin implementointi
- Esteettömyysdirektiivi

